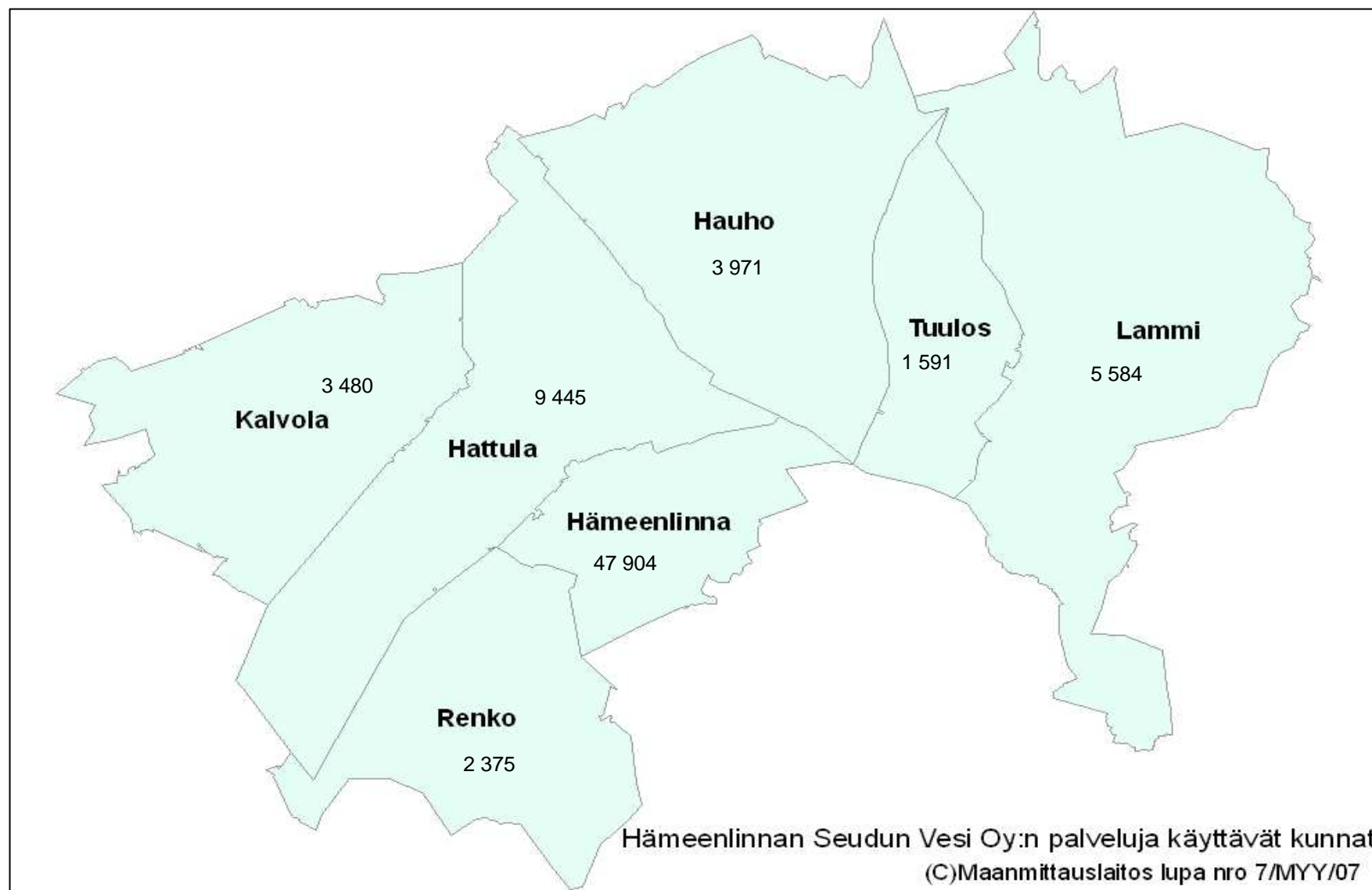

Vesihuoltolaitosten yhdistämisessä syntyviä ongelmia ja niiden ennakointi

Timo Heinonen 4.11.2009

MIKÄ MUUTTUU ?

- Tekninen toimintaympäristö
- Taloudellinen toimintaympäristö ja -resurssit
- Hallinnolliset rakenteet
- Asiakaskunta laajenee

- Organisaatio
- Henkilökunnan työtehtävät ja kenties työpisteet
- Henkinen ilmapiiri

***Vesilaitosten yhdistymisessä on kysymys
muutostilanteesta jota tulisi hallita
muutosjohtamisen oppeja soveltaen***

***Kannattaa pohtia mitkä asiat muutetaan
vanhassa ja mitkä uudessa
organisaatiossa***

Henkilöstömuutos

- Uusi työympäristö, työkaverit, työpiste ja kulkeminen..
- Raamit henkilöstön asemalle uudessa organisaatiossa hyvä sopia etukäteen – startti olisi hyvä olla selkeä mutta sellainen, että sitä olisi helppo muuttaa kokemusten kertyessä
- Siirytäänkö puhtaasti toimialaorganisaatioon vai jatketaanko esim. teknisen yksikön sisällä moniosajina
- Uusien työnkuvien muodostaminen
- Varallaolo
- Miten palkkaus: miten ja missä aikataulussa sovitetaan yhteen ?
- Muutuskoulutusta henkilöstölle etukäteen, esimiehet !

Taloustilanteen muuttuminen

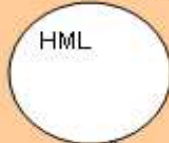
- Koskee etenkin vesihuoltolaitosten eriytymistä tai liikelaitostamista
- Keskitetyt palvelut, hallinto etc... hinnoitteluineen huomioitava mahdollisimman pitkälle suunnitteluvaiheessa = uudet kulut

VESIHUOLTOLAITOKSET OSANA KUNTATALOUTTA

MAKSUTULOT

VESI-HUOLTO LAITOS

käy. menot

käy. menot

käy. menot

käy. menot

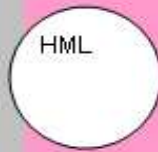
käy. menot

käy. menot

KUNNAT

- kirjanpito*
- palkkalaskenta*
- kassatoiminta*
- taloussuunnittelu*
- tilintarkastus*
- työnantajatoiminta*
- lautakuntatyöskentely*
- keskitetty koulutus*
- työsuojelu*
- henkilöstön työkyvyn ylläpito*
- näkyminen ja markkinointi*
- yleishallinto*
- mikrotuki*
- tietoverkot*
- varusohjelmistot*
- peruskartat*
- sisäiset puhelimet*
- tietoliikenne*
- yhteiset päivystykset*

TILANNE YHTIÖITETYN VESIHUOLLON AIKANA

MAKSUTULOT

HSVESI

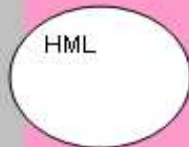
2002

kirjanpito
palkkalaskenta
kassatoiminta
taloussuunnitelu
tilintarkastus
hallitustyöskentely
työnantajatoiminta
koulutus
työsuojelu
henkilöstön hoito
markkinointi
yleishallinto
mikrotuki
tietoverkot
varusohjelmistot
kartoitus
puhelinliikenne
tietoliikenne
päivystykset
palveluiden...
INVESTOINNIT ja rahoituskulut
.....

KUNNAT

*vesihuollon kehittäminen
kaavoitus
yhtiön omistajapoliikka
toiminta-alueiden määrittely
katujen rakentaminen
katujen kuivatus*

Yleinen vastustus ja muutosvastarinta

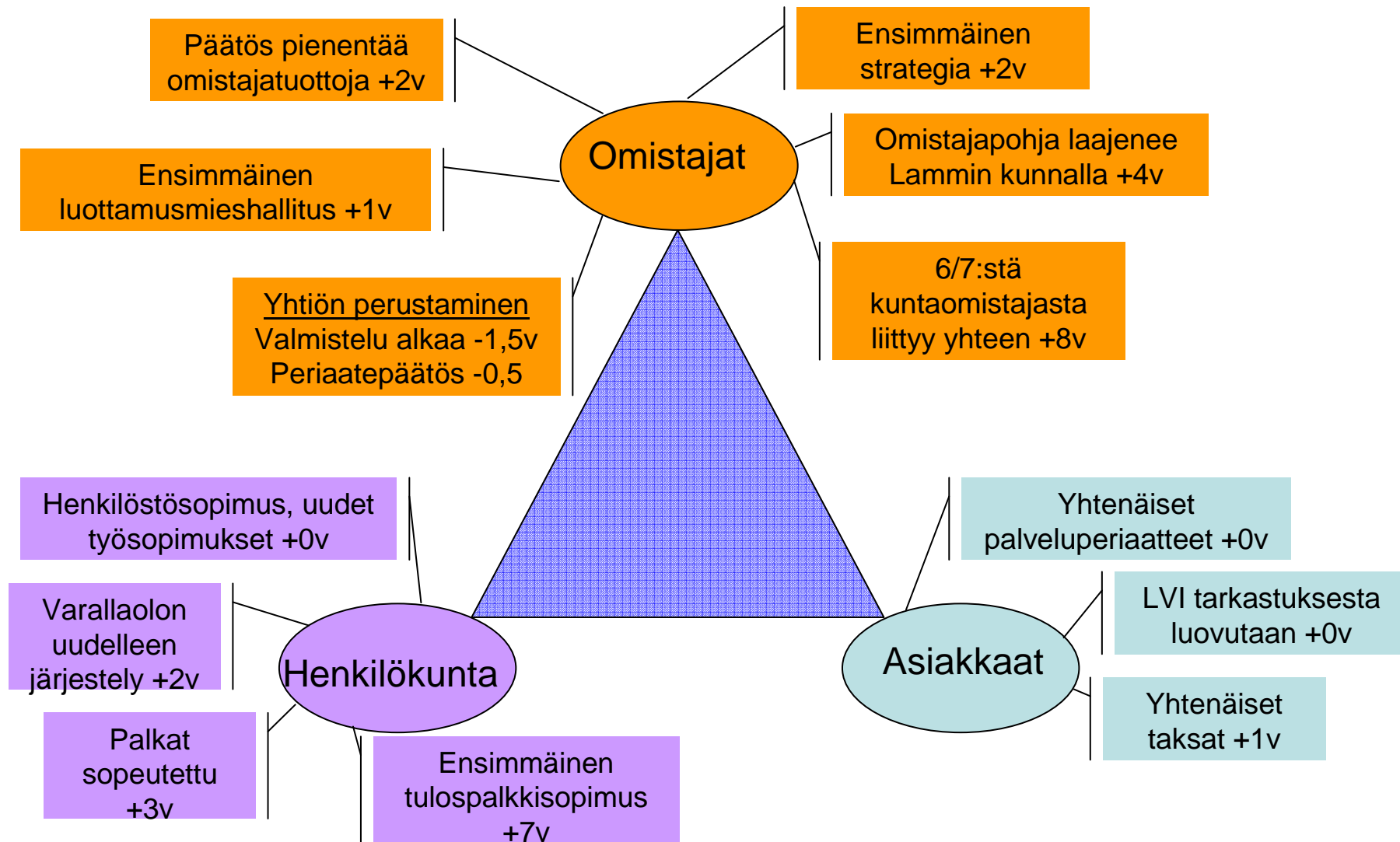
- Muuttuvan tilanteen vastustusta joka tasolla ja joka kunnassa, myös omassa organisaatiossa
- Mikäli tulee merkittäviä muutoksia yksiköiden välisiin työnjakoihin (esim. tekninen yksikkö / vesihuoltolaitos) on huomioitava etenkin partneriorganisaatiot
- Usean tahon intressit ovat vaarassa heikentyä
 - mm. pienten kuntien maanrakentajat ja muut pienyrittäjät
- Suhde tiedotusvälineisiin ja etenkin mahdollisiin paikallislehtiin tärkeä

- Toiminnot yhdenmukaistettava (liittyminen, rakentaminen, asiakaspalvelu etc.) johdonmukaisesti ja nopeasti, kuitenkin kunnioittaen vanhoja syrjäytyviä menettelytapoja joita on turha jälkikäteen mollata tyyliin ”oli se hyvä, että saatiin tämäkin asia kuntoon”

Muita erityishuomioitavia asioita

- Toiminta-alueet
- Haja-asutuksen vesihuoltoperiaatteet
- Kuntakohtaiset vesihuollon kehittämissuunnitelmat, periaatteet
- Liittymisperiaatteet verkostoihin, liittämiskohdat, padotukset, piirustusvaatimukset
- Alkuvaiheen tiedotus, ”kuka vesihuollostani vastaa”
- Kvv - tarkastus
- Paikalliset partnerit alueen eri osissa

Yhteen liittäminen on vuosia kestävä hanke

***Kysymys taitaa aina olla kokonaisen
toimintakulttuurin muutoksesta. Tämä
tulisi saattaa henkilöstön tietoon
etukäteen = valmisteluaikaa henkisesti***

MITEN TÄMÄ ALUEELLINEN YHTIÖMUOTOINEN MALLI EROAA PERINTEISESTÄ ?

OSAKEYHTIÖ

- Kuntalakia ei sovelleta, erityisalojen hankintalakia sovelletaan
- Yhtiön hallitus tekee päätökset koskien mm. taksoja – hallitus on omistajien vaikutuskanava vaikka onkin erillinen toimielin. Päätökset eivät ole leimallisesti poliittisia eikä päätöksentekojärjestelmä tähän sovellukaan
- Ei päästä osalliseksi kunnallisista keskitetyistä palveluista kuin erikseen sopimalla → lisää kustannuksia mutta subventointi suuntaan tai toiseen jää pois
- Taloudenpidossa korostuu budjettisuunnittelun sijaan esim. kannattavuus. Avoin talousjärjestelmä mahdollistaa mm. oikean hinnoittelun
- Yhtiöllä on oma tase ja aito pääomalaskenta → yhtiön investointipolitiikka voidaan soveltaa sen resurssien mukaan, investoinnit eivät kilpaile kuntatalouden investointien kanssa

- Yhtiö on juridinen henkilö, vaikutuksia mm. vesihuoltolain soveltamiseen
- Toimialaerikoistuminen: henkilökunnan rekrytointi helpompaa ?

YLIKUNNALLINEN

- Kuntarajoja ei ole → kuntien välisiä sopimuksia koskien vesihuoltoa ei tarvita
- Kuntarajoja ei ole → erilaisia siirtoyhteyksiä joustavampi rakentaa, päätökset tehdään yhtiössä (yhteydenpitojärjestelmiä soveltaen), kuntien raja-alueet ehkä helpommin vesitettävissä
- Kunnossapito keskittyy ja erikoistuu, etäisyydet kasvavat → hätäluonteista kunnossapitoa tulee pystyä vähentämään (johtaa investointeihin)
- Paikallisuutta ei enää entisessä laajuudessa voida toteuttaa, etäännyttäänkö asiakkaista ?
- Toisaalta asiakaspalveluun ja tiedottamiseen saadaan uusia resursseja

- Henkilökunnan sopeuttaminen: jo pääsääntöisesti iäkästä väkeä erilaisista työkuultuureista erilaisin palkkaehdoin: sopeuttamisaikaa ja –resursseja. Henkilöstön asemasta huolehtiminen
- Muutosvastarinnan tiedostaminen

TÄRKEIKSI NOUSSEITA SEIKKOJA

- Maankäytöstä huolehtiminen esim. turvaamalla riittävät suoja-alueet jätevedenpuhdistamoiden ympäristössä, pohjavesialueilla yms.- kuuluuko ääni ?
- Saneerausresurssit suunnattava tarpeen mukaan, ei esim. kuntakohtaisilla kiintiöillä
- Yhteydenpito peruskuntiin on turvattava ja huolehdittava esim. teknisten lautakuntien tiedon saannista koskien yhtiötä
- Kuntien yhdenmukainen kohtelu mm. päätettäessä haja-asutuksen vesihuollon resursseista tai palvelutasosta (esim. varavesijärjestelyt ja valmiudet poikkeustilanteissa)
- Vesihuollon talous ja muut näkökohdat on turvattava maankäyttöä ja haja-asutuksen vesihuoltoa suunniteltaessa. Voiko osakeyhtiö tehdä muita kuin taloudellisesti kannattavia päätöksiä ?